

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

De Sacramentis In Genere

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

IV. Secunda claßis testimoniorum, vaticinia Prophetarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53925](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53925)

tollebant sordes carnis, non tantum significando, sed etiam efficiendo; ita & nostrum Baptisma verè lauat conscientiam non tantum significando, sed etiam efficiendo.

CAPVT IIII.

Secunda classis testimoniorum, vaticinia Prophetarum

PRIMO ISAIAS cap. i. vbi dixerat: Quò mihi munditiam victimarum vestrarum, dicit Dominus, plenus sum; holocausta arietum, & adipem porcorum, & sanguinem vitulorum, & agnorum, & corum nolui. Subiungit: Lauamini, mundi estote. Quæ sanctus Hieronymus, & sanctus Cyrillus in commentario. Cyrillus Hierosolymitanus in i. catechesi & Theodoretus Psal. 50. & Basilius orat. 13. quæ est de Baptismo, exponunt literam de Baptismo, qui succedit expiationibus illis veteribus. Quòd autem Baptismus vim habeat mundandi, patet ex verbis: Lauamini, mundi estote. Est enim ac si diceret, Baptimini, & eo modo mundi eritis. Vnde sanctus Hieronymus locum ita enarrat: Pro superioribus victimis & holocaustis Euangelij mihi placet religio, ut baptizemini in sanguine per lauacrum regenerationis, quod solù potest peccata delere. Hæc ille. vbi illud, Solum, nõ excludit Deum, Christum, fidem, & alia id genus, sed sacrificia & cæremõnias Iudaicæ.

SECUNDO; EZECHIELIS cap. 36. Effundam, inquit, super aquam mundam, & mundabimini ab omnibus iniquitatibus vestris, & dabo vobis cor nouum, & c. Hunc locum de Baptismo intelligunt Hieronymus & Theodoretus in commentario, & Cyprianus lib. i. epist. vlt. & lib. 4. epist. 7. vbi notat sanctus Hieronymus, per aquæ Baptismi asperisionem nõ solum mundari peccata, sed etiã dari cor nouum, & spiritum nouum.

TERTIO; MICHEAS cap. 7. De Baptismi gratia, inquit, Hieronymus in epist. 83 ad Oceanum, vaticinatur; propinquum in profundum maris omnia peccata nostra. Quomodo etiam hunc locum exponit Rupertus in commentario, & Augustinus in commentario Psal. 113. Et quod in mare mergitur, nõ solum significatur extingui, sed re ipsa vi aquarum extinguitur.

QUARTO; ZACHARIAS cap. 13. In die illa erit fons patens domui David, & habitantibus Hierusalem in ablutione peccatorum, & menstruata. Hunc etiam locum Hieronymus

sepulti ei in Baptismo At Circūcisio verè & effecenter carne
abscindebat, non autē erat solum testimonium abscisionis,

QUARTA figura est Exod. 14. submersio Ægyptiorū in mare rubro, & transitus filiorum Israël, de qua sic loquitur B. Paulus I. Cor. 10. *Omnes, inquit, in Mose baptizati sunt in nube & mari* Et infra dicit: *Hæc omnia cōtingebant illis in figura* In mare rubrum figura fuit Baptismi; nubes autem obūmbra figura Spiritus sancti; & sicut mare rubrū verè demersit Ægyptios, & liberauit Israelitas; ita Baptismus verè delet peccata & saluat animas. Vide Cyprianum lib. 4. epist. 7. Augustinum tract. 11. & 13. in Ioan. & Hieronymū in epist. 83. ad Oceanum

QUINTA figura est Exod. 16. & 17. de Maña plente ex petra & aqua scaturiente ex petra: quæ figuræ erant Eucharistia panis & sanguinis Domini, eodē Paulo ibidem I. Cor. 10. ex canente At Maña & aqua illa verè reficiebat, & recreabat corpus Israelitarū, & nō erant testimonia vel sigilla. Igitur Eucharistia verè reficit animas; alioqui erit melior figura quā res figurata

SEXTA est Num. 19. de aqua lustrationis, quæ admixta habebat cinerem vaccæ rufæ, quam fuisse Baptismi figuram scribit Augustinus in quæstionibus super Numeros, capit. 19. ubi NOTANDVM ex eodē Augustino, tria fuisse necessaria in hac expiatione; cinerem vaccæ rufæ, aquam & hyssopum, quo aqua aspergebatur; & quidem cinis vaccæ Christi merita & merita significat: aqua verò Baptismus, qui Christi merita applicat: hyssopus herba humilis, radices habens in petra, fidem significat, sine qua Baptismus adultis non datur, & si fortè datur, non eis prodest. Sicut ergo in illa expiatione hyssopus non mundabat, sed aqua vim habens ex cinere vaccæ & hyssopo aspersa: sic in Baptismo non est fides, quæ proprie in Baptismo purgat peccata, sed aqua vim habens Christi passione, & fide suscepta. Ad has expiationes figurantem, tum figuratam respexit DAVID, cum diceret Psal. 50. *Asperges me Domine hyssopo & mundabor lauabis me, & super niuem dealbabor.* Petit enim eam purgationem, quam nouerat figuram, per expiationem aquæ, quæ hyssopo aspergebatur, ut exponit Theodoretus in cōmentario huius loci

SEPTIMA figura est Iosue 4. de transitu filiorum Israël per Iordanem ad terram promissionis, duce Iosue, quam fuisse figuram Baptismi, docent Ambrosius in illud Luca. 1. *Ipsie praeteribit in spiritu & virtute Eliæ.* Et Augustinus in illud Psal.

13. *Et tu Iordanis conuersus es retrorsum.* Neque vllus dixerit, per aquas Iordanis nõ transiisse filios Israël ad terrã promissionis; sed ob signatam promissionem transeundi.

OCTAVA est 4. Reg. 5. de Naaman Syro curato à lepra, lauro Iordanis: de qua vide Ambrosium in 4. cap. Lucæ, & libro 2. de Sacramentis, cap. 4. Et certè aqua Iordanis verè curauit Syrum illum: non fuit sigillum promissionis.

NONA est Ioan. 5. de probatica piscina, quæ figura manifestissima est & a Patribus multis celebrata, vt Tertulliano in libro de Baptismo, Ambrosio libro 1. de Spiritu sancto, cap. 7. Chrysostomo, Cyrillo, & Theophylacto in hunc locum Ioannis. Et quidem CHRYSOSTOMVS pulcherrimè hanc figuram explicat, & addit, Deum voluisse varijs figuris efficaciam Baptismi demonstrare, ne incredibilis videretur: *Futurum inquit, erat Baptisma plenũ maximæ potestatis & gratiæ, purgaturum peccata, pro mortuo viuum effecturum, &c.* Et sane nisi ita esset, vt dicit Chrysostomus, præstantior fuisset figura te ipsa figurata.

DECIMA est Ioan. 9. de cæco nato, quem Dominus illuminauit per aquam Siloe, de qua vide Ambrosium epistol 75. ad Bellicium, & Augustinum tract. 44 in Ioan.

Sunt autem duo NOTANDA ad hæc loca Scripturæ. PRIMVM, quòd cum tam sæpè Scriptura, & vaticinijs, & figuris, & expressis verbis loquatur de Sacramentis, tamen ne semel quidem dicat, vim Sacramentorum consistere in excitanda, vel alenda fide; sed semper explicet consistere in purgandis peccatis, & mundanda anima. Ex quo reuera, si res seriò perpendatur, euidenter colligitur, falsissimam esse hæreticorum sententiam. Nam quomodo credibile est, finem immediatum, & præcipuum Sacramentorum nunquam in Scriptura haberi, cum sit is mediatus tam sæpè inculcetur?

SECUNDO nota, quod si licet negare Sacramenta verè & immediatè sanctificare, cum tam apertè Scripturæ hoc doceant; eadem ratione negari poterit, fidem iustificare, quod tamen aduersarij passim affirmant. Nam nihil Scripturæ tribuunt fidei, quod non tribuant etiam Sacramentis. Verbi gratia, Lucæ 7. dicitur: *Fides tua te saluã fecit.* Et in 1. Epistola Petri, capite 3. dicitur: *Vos saluos facit Baptisma.* Item de fide, Ioan. 5. *Qui credit ei, qui me misit, habet vitam æternam.* De Sacramentis Ioannis. 6. *Qui manducas hunc panem, viuet*

in æternum. De fide, Actor. 15. Fide purificans corda eorum
De Sacramentis, Ephes. 5. Mandans eam lauacro aque
verbo vite. De fide, ad Rom. 3. Arbitramur hominem ius-
tificari per fidem. De Sacramentis, ad Titum 3. Saluos nos
per lauacrum regenerationis. De fide, ad Rom. 5. Iustificati
ergo ex fide. De Sacramentis, Ioan. 3. Nisi quis renatus fu-
erit ex aqua & spiritu sancto, &c.

CAPVT QVINTVM.

Tertia classis argumentorum ex Concilio

CONCILIVM NICAENVM, quod nuper è Ge-
nerali, editum est ab Alfonso Pisano, in eo
quod inscribitur $\delta\iota\alpha\tau\acute{\upsilon}\tau\omega\sigma\iota\varsigma$, doctrina de-
claratissimo, ante 8. canon. Baptisma nostrum, ius-
tificationis non oculis corporis considerandum est, sed mentis oculis; ap-
pares, considera virtutem Dei in aqua absconditam. Et
Descendit quidem is, qui baptizatur, peccati obnoxius, &
vitii corruptione detentus, ascendit autem ab ea seruatus
peccati liber, filius Dei, & hæres, & cohæres Christi.

Concilium CONSTANTINOPOLITANVM I. in Symbolo
Credimus unum Baptisma in remissionem peccatorum.

Concilium MILEVITANVM capite 2. Paruuli, qui in
peccatorum in semetipsis adhuc committere potuerunt, in
remissionem peccatorum veraciter baptizantur, ut in
generatione mundetur, quod generatione traxerunt. Atque
in paruulis Baptismus non potest esse causa remissionis
peccatorum excitando fidem.

Concilium AVRAVSICANVM II. can. 25. Hoc etiam
fidei Catholicam credimus, quod accepta per Bap-
tisma gratia, omnes baptizati, Christo adiuuante & gra-
tiam, quæ ad salutem pertinent, possint & debent, si fideliter
laborare voluerint, adimplere. *NOTA*, nõ posse id exponi de
excitatione fidei. Nam paulò infra idem Concilium dicit, a Deo
prius fidem inspirari, vt Baptismi Sacramenta fideliter recipi-
amus, Præterea etiam si fides, secundum aduersarios, iustificat
peccatis, tamen non dat gratiam bene operandi: At Bap-
tismus ex hoc Concilio dat gratiam bene operandi.

His adde Concilia recentiora, Florentinum & Triden-
tinum.